

Denne aftale er indgået mellem: Socialistisk Folkeparti, Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti

Budgetaftale for 2022 – 2025

Fast kurs mod en bæredygtig kommune trods krise

I de seneste to budgetaftaler har Kommunalbestyrelsen sat kursen mod en bæredygtig kommune. Det ændrer den aktuelle økonomiske krise i Langeland Kommune ikke ved. Langeland Kommune skal også i de kommende år bidrage aktivt til at FN's verdensmål nås. Mange af dem er realiseret i Danmark, og derfor udpeger vores Planstrategi de mål, som vi i Langeland Kommune skal arbejde konkret med. Desværre bliver nogle af de væsentlige tiltag reduceret og udsat. Selv om skiftende regeringer har talt om styrkelse af landdistrikterne, er deres tiltag gået uden om Langeland. Regeringen vælger samtidig ikke at støtte op om en række af de nødvendige investeringstiltag, som vi politisk har lagt frem for at styrke den udvikling. Derfor må vi nedjustere og udsætte nødvendige teknologiske investeringer, boligsociale indsatser, den grønne dagsorden og den forebyggende del.

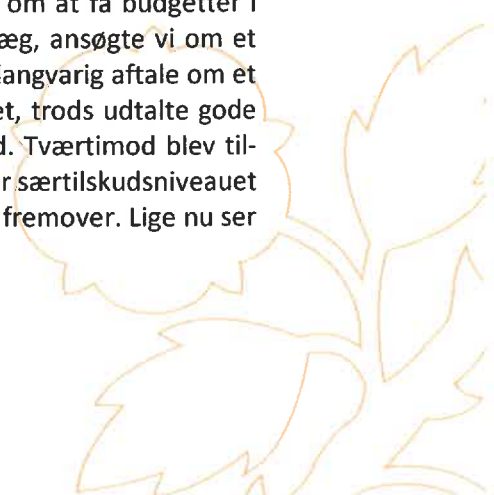
Vi vil ikke lægge skjul på, at den nuværende situation også medfører nogle forandringer i den service, kommunen kan give til borgerne. Men i det nuværende krisebudget og de kommende års budgetter vil vi først og fremmest mindske udfordringerne ved at indføre omkostningsbesparende tiltag med så få påvirkninger på aktivitetsniveauet som muligt. Derfor tager vores budget også højde for de demografiske prognoser, så budgetterne ikke udhules af befolkningsudviklingen. Og netop nu, hvor økonomien udfordrer os så voldsomt, er det vigtigere end nogensinde før, at vi fokuserer kommunens indsatser, der hvor den gavner langlænderne mest i dagligdagen.

Håndteringen af den aktuelle økonomiske krise kalder på en forandring. Den kommer ikke af sig selv, men kræver et tydeligt og vedholdende fokus, både politisk, ledelsesmæssigt og hos personalet. Vi skal fortsat have fokus på, at alle dimensioner af bæredygtighed tænkes ind i alle vores driftsområder. Men vi vil også foretage en meget tæt opfølgning på de omkostningsbesparende indsatser. Både for sikre et tværgående fokus og for at holde et skarpt øje med, at de gennemføres med mindst mulig ulempe for borgerne.

Vi slipper ikke roret når stormen raser og søen er høj. Tværtimod er det endnu vigtigere end før, at vi holder en fast kurs. For Langeland Kommune skal være økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig.

Økonomiske forudsætninger

Gennem flere år har Langeland Kommune haft budgetter, som ikke var tilstrækkeligt polstrede. Også i 2021 var der behov for store tillægsbevillinger midt i budgetåret. Langeland Kommune har stadig et stort behov for statslig støtte. Med et ønske om at få budgetter i balance og finansiering til nødvendige udvikling, investeringer og anlæg, ansøgte vi om et særtilskud på 69 mio. kr. Herudover fremsatte vi igen et ønske om en langvarig aftale om et udviklingspartnerskab. Heller ikke i år blev vores behov imødekommet, trods udtalte gode viljer og forståelse for de udfordringer Langeland Kommune står med. Tværtimod blev tilskuddet på akkurat samme niveau som i 2021. Såfremt de 37 mio. kr. er særtilskudsniveauet fremover, ser økonomien i Langeland Kommune katastrofal ud i årene fremover. Lige nu ser

kommunen ind i nye besparelser for 55,8 mio. kr. frem mod 2025, hvoraf allerede 27,2 mio. kr. skal findes fra 2023.

Den aktuelle økonomiske krise, som Langeland er havnet i efter udmeldingen om et særtilskud på 37 mio. kr. i 2022 stiller krav om hurtige og hårde prioriteringer. Meget sorte skyer truer i horisonten over kommunens økonomi. Likviditeten er under det acceptable niveau, hvilket også kræver en meget stram finansiel styring. Det er nødvendigt med store og alvorlige forandringer, for at skabe et bæredygtigt grundlag for fremtiden. Vi er bevidste om, at budgettet indeholder flere elementer, som kan give et udsving i balancen. Det gælder både på beskæftigelsesområdet, det specialiserede socialområde og den strukturelle udvikling generelt. Der er ingen genveje eller snuptagsløsninger. Alle de lavthængende frugter er for længst plukket, og nu er vi ved at beskære træet. Vores opgave er at sikre, at vi ikke også skærer i rødderne. Det kræver en tæt opfølgning ledelsesmæssigt og politisk. Denne aftale afspejler den alvorlige situation. Der er tale om et krisebudget.

Igen i år har COVID-19 sat sit præg på særligt det første halvår. Langeland Kommune er overordnet set kommet godt igennem pandemien. De mange udfordringer er blevet løst på dygtigste vis. Det har været særligt hårdt for vores sårbare borgere, deres pårørende og de mange ansatte, som har været igennem en meget forandret hverdag. Men alle kommunale medarbejdere har været meget omhyggelige, ansvarlige og har udvist en stor evne til at omstille til de nye vilkår, uden at det har alvorlige konsekvenser for vores serviceniveau. Vi har haft undervisning og pasning af vores børn, vores borgerservice har fungeret og alle i pleje-, ældre- og sundhedssektoren har kunnet levere god service under meget vanskelige vilkår. Med udrulningen af vaccinationsprogrammerne er vi gradvist nået frem til en hverdag, som i store træk minder om det vi kendte fra tidligere. Der er dog stadig behov for at være forsigtige. Samtidig har vi en forventning om, at de mange erfaringer med nye arbejdsmåder, metoder, øget digitalisering bliver implementeret i den fremtidige drift til gavn for borgerne.

Langeland Kommune har en beklageligt lang sagsbehandlingstid på byggesagsbehandling. Sidste år opgraderede vi både forhold til byggesager, tilgængelighed og en indgang til erhvervsområdet. Der er fortsat en stigning i antallet af byggeansøgninger. Det er godt, fordi det er en direkte afspejling af en øget aktivitet i Langeland Kommune. Men vi er ikke ene om den udvikling, så vi er i skarp konkurrence med andre kommuner om dygtige medarbejdere. Dertil kommer, at også private rådgivningsfirmaer efterspørger dygtige byggesagsbehandlere, fordi kravene til byggesagsansøgninger er blevet forandret med det seneste bygningsreglement. Derfor har vi valgt at styrke vores byggesagsbehandling ved at prioritere frivillige byggetekniske personaleresressourcer ved besparelsen på udvendig vedligeholdelse til byggesager. Vi ønsker samtidigt, at der gennemføres en ændret arbejdsgang på området, så alle administrative og generelle opgaver i byggesagsbehandlingen bliver udført af medarbejdere uden bygningstekniske forudsætninger.

Vores bosætningsambition forbliver uændret. Og vi har med glæde bemærket, at der er sket en professionalisering af vores digitale markedsføring af Langeland overfor både turister og tilflyttere. Det er en af gevinsterne ved en tættere koordinering af kommunens erhvervs-, kultur- og turismeindsatser. Også i forhold til dialogen med virksomhederne om forbedrede rammevilkår, kan vi se en positiv forandring som følge af vores prioritering af området. I den forbindelse konstaterer vi med tilfredshed, at vores store kulturinstitutioner Langelandsfortet og Langeland Bibliotek bidrager meget stærkt til vores turismeindsats. Vi er sikre på, at

de mange indsatser medvirker til, at også langelænderne efter COVID-19 igen får øje på de gode lokale tilbud.

Langelandsfestivalen er en væsentlig og god samarbejdspartner, som bidrager betydeligt til Langelands omdømme og vores forenings- og forretningsliv. Trods de aktuelle besparelser arbejder Langeland Kommune fortsat for et godt og konstruktivt samarbejde med Langelandsfestivalen.

Vi vil fortsat bruge turismeindsatsen strategisk i forhold til vores bosætning. Projektet SHORES Langeland skal indfri Langelands potentiale som øhavets hotspot for vandaktiviteter og tiltrække turisme, erhverv og tilflytning.

Vi anerkender, at det kan være meget vanskeligt at bringe mennesker uden for arbejdsmarkedet i beskæftigelse. Mange forhold, også nogle uden for kommunens kontrol, spiller ind. På trods af kompleksiteten i beskæftigelsesområdet vil vi have et større fokus på, at den generelle højkonjunktur også slår igennem i Langeland Kommune, så endnu flere bliver hjulpet i beskæftigelse. Vi har en tro på, at alle langelændere kan bidrage aktivt til samfundet. Derfor skærper vi opmærksomheden på at sanktionere de få, som ikke vil. Det er afgørende for vores unge at få en hurtig afklaring af deres muligheder for uddannelse, herunder FGU. Dette arbejde skal intensiveres.

Med aftalen er der også sat en politisk retning med et nyt beskæftigelsesprojekt som både skal have en grøn profil og være økonomisk og socialt bæredygtigt. Det nye projekt erstatter det nuværende Job21-projekt.

I Langeland Kommune skal der være plads til alle, også når økonomien er anstrengt. Derfor har vi valgt at styrke kommunens SSP-indsats, for at hjælpe de unge, som ikke nødvendigvis kan finde sig til rette i de traditionelle foreningsfællesskaber.

I lighed med mange andre kommuner oplever Langeland Kommune, at det er vanskeligt at rekruttere medarbejdere på ældreområdet. Det er en situation, som næppe ændrer sig markant på kort eller langt sigt. Derfor skal der være endnu større fokus på både at bevare den nuværende arbejdskraft, og at sikre yderligere rekruttering. Det skal bl.a. ske ved at fortsætte den styrkede indsats for elevoptag. Vi skal samtidig være nysgerrige på, om nogle af opgaverne kan løses på en anden måde. Derfor har vi holdt fast i at afsætte en mio. kr. i 2023 og i 2024 til velfærdsteknologi, som kan aflaste personalet fysisk og måske frigive tid til andre opgaver.

Vi kan konstatere, at Langeland Kommune stadig råder over en betragtelig bygningsmasse, som ikke udnyttes optimalt. Derfor vil vi i den kommende periode have endnu mere fart i arbejdet med at optimere udnyttelse af kommunale ejendomme. Det indebærer også afhængelse af overkapacitet (ejendomme, der ikke skal bruges til kommunale formål) og evt. samlokalisering af forskellige aktiviteter for at reducere drifts- og vedligeholdelsesudgifter. På det foreliggende grundlag har vi besluttet, at der skal ske en flytning af aktivitetscentre fra Solhjem og Tryggelev Brugercenter samt flytning af Nordlangelands Lokalhistoriske Arkiv. Processen begynder nu.

Med denne aftale er aftaleparterne enige om følgende overordnede rammer:

- Langeland Kommune skal være økonomisk bæredygtig, uanset uretfærdige og særlige rammevilkår. Der skal følges tæt op de vedtagne omkostningsbesparelser i krisebudgettet for 2022 i fagudvalgene hvert kvartal.
- Ved behov for tillægsbevillinger skal mulighederne for kompenserende besparelser afsøges jf. principper for økonomistyring. Såfremt der alligevel er tale om behov for væsentlige tillægsbevillinger igangsættes en særskilt budgetopfølgning.
- Indsatserne for den grønne omstilling fortsætter.
- Budgettet tager højde for den demografiske prognose på både børne- og ældreområdet i forhold kernevelfærdsydelserne. Derfor forventer vi ikke yderligere tillægsbevillinger til disse områder midt i budgetperioden.
- Budgetaftalen opnår ikke en varig stabilisering af kommunens drift og serviceniveau. Derfor skal der fortsat arbejdes videre med
 - Dialogmøder om skolestrukturen i 1. kvartal 2022.
 - Analyse af dagtilbudsområdet for at sikre en optimal realisering af beslutningerne om minimumsnormering.
 - Analysen af kommunens ejendoms- og bygningsmasse for at samle så mange kommunale aktiviteter i færrest mulige bygninger. Overskydende kapacitet (helt eller delvist ledige bygninger) skal afhændes hurtigt muligt.
 - Drøftelse af fremtidig struktur på ældreområdet ud fra prognoser, aktuelle data og økonomiske handlemuligheder mv.
 - Tidlig afklaring af unges muligheder for uddannelse, herunder FGU. Dette arbejde skal intensiveres.
 - En plan for implementering af velfærdsteknologi
- Velfærdsaftalen på ældreområdet er ikke en spareøvelse. Derfor har vi prioriteret en projektleder til indsatsen. Da kommunens økonomi er anstrengt, kan ældreområdet ikke få en særstatus med flerårige økonomisk bindende aftaler, der låser aktivitetsniveauet på det nuværende niveau.
- For at forbedre både vores sygepleje og en effektiv arbejdstilrettelæggelse vil vi have belyst mulighederne for at etablere sygeplejeklinikker i syd og nord.
- Vi igangsætter et arbejde med arbejdsgangsanalyser på socialområdet for dels at styrke borgernes retssikkerhed ved at begrænse risikoen for utilsigtede hændelser, dels for at få et detaljeret overblik over de valgte løsninger og deres omkostninger. For vores sårbare børn og unge vil vi styrke sammenhængen mellem overgangen fra ung til voksen, så de ikke bliver tabt. Derfor vil vi senest i 2. kvartal 2022 have et samlet beslutningsoplæg med forskellige muligheder i forhold vores tidlige indsatser og foranstaltninger.
- Vi styrker byggesagsområdet med yderligere byggeteknisk personale i 2022 og forventer at det sammen med ændringer i arbejdsgangene vil forkorte sagsbehandlingstiderne.

Anlægsbudget for 2022-2025

Der er enighed om at:

- Der afsættes i alt 10 mio. kr. til uopsættelige og uomgængelige anlægsarbejder.
- Når omfanget af de nuværende uomgængelige anlægsarbejder kendes, drøfter kommunalbestyrelsen på en temadag mulighederne for finansiering af fremtidige plejeboliger og øvrige anlægsudgifter.

Afrunding og næste skridt

Der er enighed om, at Kommunalbestyrelsen mødes på en temadag og udarbejder en implementeringsplan med en nærmere prioritering af de enkelte elementer i aftalen. Umiddelbart herefter fremlægges en tids- og procesplan for udmøntning af reduktionerne til godkendelse i fagudvalgene. Heraf fremgår det, hvornår der skal tages politisk stilling til de konkrete udmøntninger af rammereduktionerne, samt hvilke besparelser, der kan igangsættes umiddelbart efter vedtagelse af budgettet og hvornår de har virkning fra.

Der bliver tale om en meget stram tidsplan, som skal sikre, at det vedtagne budget i videst muligt omfang kan få gennemslag allerede i 2022.

Når der er indgået en Finanslovsaftale inddrages indholdets eventuelle virkninger som supplement og udbygning til denne budgetaftale.

Der er enighed om, at der stemmes for alle forslag og imod ændringsforslag til denne aftale. Dette gælder ikke hvis aftalepartnerne er enige om eventuelle ændringer eller tilføjelser.

I tilslutning til denne aftale vedlægges de bilag, der er henvist til i aftaleteksten. Der er følgende bilag:

- Krisebudget for 2022–2025 (Bilag 7.1.1)
- Anlægsoversigt 2022–2025 (Bilag 6.2)

Rudkøbing den 29. september 2021

Tonni Hansen
Borgmester (F)

Winni Kielstrup Hansen
Gruppeformand (F)

Ulrik Kølle Hansen
Gruppeformand (V)

René Larsen
Gruppeformand (A)

Bo C. Nissen
Gruppeformand (C)

Kim Welcher
Gruppeformand (O)

Budgetoversigt 2022-2025 med politiske forslag til 1. behandlingen

(Beløb er angivet i hele tusinde)

		2022	2023	2024	2025
Udgangspunkt:	Resultat af ordinær drift ved budgetforslag til 1. behandling i ØK den 6. september 2021 (= driftsoverskud)	-6.398	9.699	17.632	28.429
V	Politiske				
E	forslag				
L	til				
F	1. behandlingen				
Æ					
R					
D					
	Specifikation af politiske forslag til 1. behandlingen:				
	Drøftelse af permanentgørelse af Fremskudt Funktion (LSK den 18.05.2021 punkt 73)	0	0	0	0
	Flere lukkedage i Børnehaven Nordstjernen (LSK den 15.06.2021 punkt 80) i høring p.t.	0	0	0	0
	Videreførsel af bedre bemanning om natten (SUN den 26.05.2021 punkt 67)	700	1.150	1.150	1.150
	Selvtræning på kommunens matrikler (SUN den 26.05.2021 punkt 68) - Fremtiden drøftes 09-2021	0	0	0	0
	Aktivitetscentre (SUN den 16.06.2021 punkt 9)	0	0	0	0
	Akutplaner og akutfunktioner (SUN den 15.08.2021 punkt 104)	0	0	1.700	1.700
	Ansættelse af ungarbejdere på plejecentrene (SUN den 16.06.2021 punkt 5)	0	0	0	0
	Projekt overvægtige børn (LSK den 15.06.21, punkt 79)	0	0	0	0
	Budgetkatalog 2022, punkt 37 vedr. frivillighedscenteret - intet høringssvar, men efterfølgende henvendelse	0	0	0	0
	Borgerrådgiver opfølgning fra budgetaftalen/Finansloven 2021 (ØK den 21.06.2021 punkt 138)	0	0	0	348
	Velfærdsaftalen - Finansiering til projektleder	700	700	700	0
	Sygeplejeklinik i Nord og Syd - Etablering udskudt	0	0	0	0
	Sygeplejeklinik - Manglende effektiviseringsgevinst	0	0	0	0
	Frafald af ekstra midler til rengøring (Budgetaftale 2021)	-500	-500	-500	-500
	Lukning af tilbuddet Ung i Fokus	-1.834	-1.834	-1.834	-1.834
	Elevudgifter grundet det nedlukkede tilbud Ung i Fokus	600	600	600	600
	Flytning af aktivitetscentre fra Solhjem og Tryggelev Brugercenter samt flytning af Nordangelands Lokalhistorisk Forening	0	-415	-415	-415
	Servicekatalog på ældreområdet - Besparelsesramme	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
	Organisering på ældreområdet - Effektiviseringsramme	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
	Ungdomsskole og juniorklub - Besparelsesramme	-600	-600	-600	-600
	Styrkelse af SSP-området	100	100	100	100
	Skrøbelev Skole - Nedsættelse af takst pr. elev med 15.000 kr. til 265.000 kr.	-285	-285	-285	-285
	Det specialiserede socialområde	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
	I alt	-6.619	-6.584	-4.884	-5.236
V	Politiske				
Æ	forslag				
K	til				
S	1. behandlingen				
T					
	Specifikation af politiske forslag til 1. behandlingen:				
	Klimakoordinator - projektstilling i 2 år. Håndtering af opgaven fra 2023 til drøftelse	0	0	0	0
	SHORES - drøftelse af drift (ØK den 31.05.2021)	254	254	254	254
	HIKE Fyn mv. (Fælleskommunale drøftelser p.t.) - Ingen kommunal medfinansiering	0	0	0	0
	H.C. Ørstedsprisuddeling (LSK den 16.03.2021 punkt 44)	45	45	45	45
	Folkeoplysningsrådets budget (LSK den 24.08.2021 punkt 100) Aftenskoler og medlemstilskud	70	70	70	70
	Folkeoplysningsrådets budget (LSK den 24.08.2021 punkt 100) Reduktion i ildsjæleprisen	-5	-5	-5	-5
	KL's overførselsskøn - Reduktion i afsat beløb til forventet midtvejsregulering i 2022	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400
	Flere i arbejde, færre på kontanthjælp - Ydelsesområdet	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Job21 - Lukkes og erstattes af nyt beskæftigelsesprojekt	-916	-916	-916	-916
	Nyt beskæftigelsesprojekt i Vej, Park og Ejendomme (Midler fra fortidsminder, forskønnelse og biodiversitet: 500.000 kr.)	0	0	0	0
	Central pulje til udvendig ejendomsvedligehold - mandskabsressource anvendes til byggesagsbehandling	-1.000	0	0	0
	Vej, Park og Ejendomme - Rammebesparelse, herunder asfaltarbejde	-600	-600	-600	-600
	Renholdelse af Rudkøbing by i turistsæsonen	40	40	40	40
	Langelandsfestivalen, samarbejds- og markedsføringsaftale	-450	-450	-450	-450
	Autorisationsordning "Grønt I"-bureau (Turistkontor)	-4	-4	-4	-4
	Go2Green - Opsige medlemskab	-42	-42	-42	-42
	Øhop - Udtræden af aftale	-125	-125	-125	-125
	Fritid og Samfund - Ophør af medlemskab	-5	-5	-5	-5
	Kulturelt samråd - Rammebesparelse	-10	-10	-10	-10
	Indkøb af kunst/kunstprojekt i skoler	-10	-10	-10	-10
	Sygedagpenge - Reduktion grundet særlig indsats	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
	I alt	-8.158	-7.158	-7.158	-7.158
Ø	Politiske				
V	forslag				
R	til				
I	1. behandlingen				
G					
E					
	Specifikation af politiske forslag til 1. behandlingen:				
	Introduktion til ny kommunalbestyrelse - Afsatte midler halveret	-150	0	0	0
	Det administrative område - Rammebesparelse	-1.200	-900	-900	-900
	Forplejning på rådhuset - Nedjusteret serviceniveau	-40	-40	-40	-40
	Princip vedr. udbudkompensation ved udgiftsstigning (Nedsættelse fra 100 % til 80 %)	-50	-50	-50	-50
	I alt	-1.440	-990	-990	-990
	Resultat af ordinær drift	-22.615	-5.033	4.600	15.045
	Anlægsudgifter	10.000	10.000	15.000	15.000
	Resultat af det skattefinansierede område	-12.615	4.967	19.600	30.045
	Afdrag på lån	18.554	18.672	18.672	18.672
	Lånoptagelse	-6.000	0	0	0
	Øvrige balanceforskydninger og kursreguleringer	0	0	0	0
	Samlet likviditetsændring	-61	23.639	38.272	48.717

Bilag 6.2: Forslag til anlægsinvesteringer 2022-2025 (i 1.000 kr.)	Budget 2022	Overslag 2023	Overslag 2024	Overslag 2025
Anlægsramme	10.000	10.000	15.000	15.000
Faste ejendomme				
002510 Renovering af offentlige facilitetsbygninger	0	400	0	0
Fritidsfaciliteter				
003231 SHORES	1.000	2.000	0	0
003231 Pulje til klubhuse og haller	0	0	0	0
Vejområdet				
022812 Vejanlægspulje	1.650	2.000	2.000	2.000
022812 Brostensprojekter, Ramsherred	250	0	0	0
022822 Cykelstier	0	2.000	0	0
Trafik				
023231 Grønne indkøb - eldrevne busser	0	400	0	0
Havne				
023540 Pulje til renovering af havne	500	0	0	0
Ældre og sundhed				
053026 Velfærdsteknologi	0	1.000	1.000	0
053027 Brandsikring på plejecentrene - servicearealer	6.000	0	0	0
053028 Sygeplejeklinikker	300	0	0	0
Turisme				
064862 Strategisk byudvikling, Geopark, tilgængelighed og grønne områder	300	0	0	0
Disponerede anlægsudgifter i alt	10.000	7.800	3.000	2.000
Resterende anlægsramme til senere disposition	0	2.200	12.000	13.000